

Handläggare
Jessica Atterling
Telefon: 0850806168

Till
Bromma stadsdelsnämnd

Remiss Promemorian - Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare, KS 2021/986

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Bromma stadsdelsnämnd överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat promemorian *Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare* U2021/03373 från utbildningsdepartementet. Remissvar ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2021-09-24.

I promemorian föreslås att ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare ska inrättas. Programmet består av två delar – en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare samt ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive förskollärare.

Ändringarna i skollagen och den nya förordningen om nationellt professionsprogram föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Förvaltningen ställer sig som helhet positivt till förslaget om ett professionsprogram i syfte att öka förskolläraryrkets attraktionskraft. En nationell struktur för kompetensutveckling där utbud anpassas och utvärderas kontinuerligt är positivt och inrättandet av ett meriteringssystem möjliggör för förskollärare att få ett erkännande att de är skickliga i sin yrkesroll.

Vissa delar kring meriteringssystemet uppfattar förvaltningen som problematisk. Det gäller kvalifikationen av vilka förskolor som ses som extra utmanande och att det finns en risk att de förskolor som inte ingår i de socioekonomiskt svaga områdena kommer ha svårare att rekrytera nyexaminerade förskollärare då det tar längre tid att nå meritering i ett sådant område. Även den del som berör de

kollegiala bedömningarna kan utifrån ett barnperspektiv vara en utmaning om det innebär att närvaron med barnen minskar. I övrigt ställer sig förvaltningen i stort positivt till en modell där verksamheten är en del av meriteringsförfarandet.

Bakgrund

I promemorian föreslås att ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare inrättas. Förslagen syftar ytterst till att öka likvärdigheten i utbildningen och att alla barn och elever ska få en mer likvärdig utbildning.

Kommunstyrelsen har remitterat utbildningsdepartementets promemoria och remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2021-09-24.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för förskola.

Ärendet

I promemorian föreslås att ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare ska inrättas med syftet att stärka skolprofessionerna, höja kvaliteten på utbildningen och öka skolprofessionernas attraktionskraft.

Programmet föreslås bestå av två bärande delar:

- en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare
- ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive förskollärare.

Staten skolverk föreslås vara den myndighet som har det övergripande ansvaret för professionsprogrammet.

En nationell struktur för kompetensutveckling

En nationell struktur för kompetensutveckling föreslås för att systematiskt utveckla kvaliteten i undervisningen och ledarskapet i skolor och förskolor. Utbildningarna som ska erbjudas ska vara relevanta och bidra till att öka yrkesskickligheten och kan ligga till grund för ett beslut om meriteringsnivån meriterad. Utbudet ska byggas upp över tid och bestå av redan befintliga insatser samt nya. Utbudet behöver kontinuerligt utvärderas och revideras för att möta de förändringar som sker i samhället, föreskrifter inom utbildningsområdet och utifrån aktuell skolforskning.

Ett nationellt meriteringssystem

Förslaget om ett nationellt meriteringssystem innebär att legitimerade lärare och förskollärare ska kunna få sin kompetens erkänd. Systemet ska innehålla två nivåer, meriterad och särskilt meriterad och beteckningarna ska skyddas i skollagen. För att bli meriterad lärare föreslås det krävas minst åtta års erfarenhet av undervisning eller fyra års undervisning i skolor med särskilt svåra förutsättningar, förmåga till hög undervisningskvalitet, tidigare ansvar för en särskilt kvalificerad arbetsuppgift samt kompetensutveckling inom den nya nationella strukturen för kompetensutveckling. För särskilt meriterad lärare föreslås krävas avlagd licentiatexamen eller högre examen samt minst fyra års tjänstgöring som lärare, förskollärare eller lärare på högskola eller universitet. Särskilt meriterad lärare föreslås vidare vara ett krav för att lärare ska kunna utses till lektor och för att utses till förstelärare är kravet att vara meriterad. På detta sätt kopplas karriärstegsreformen till meriteringssystemet.

Rådet för professioner i skolväsendet

Professionernas inflytande ska säkras genom att det inom Skolverket ska finnas ett särskilt organ, benämnt ”Rådet för professioner i skolväsendet” som ska bestå av företrädare för professionerna, huvudmän, universitet och högskolor samt Skolverket. Rådet ska vara rådgivande och föreslås bistå Skolverket på en rad olika områden.

Ändringarna i skollagen och den nya förordningen om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om ett nationellt professionsprogram med syftet att öka attraktionskraften till förskolläraryrket. Forskning framhåller att medarbetarnas kompetensnivå är den viktigaste faktorn för att skapa goda lärande- och utvecklingsmöjligheter för barnen. De utbildningar som erbjuds behöver vara relevanta och spegla samhällets förändring och därför ställer sig förvaltningen positiv till förslaget om en nationell struktur för kompetensutveckling där staten har ett större inflytande och ansvar för utbudet. Därtill är förslaget kring ett särskilt råd, med representanter från professionen som ska bistå Skolverket i att identifiera aktuell kompetensutveckling, positivt för att säkerställa att utbudet överensstämmer med de behov som verksamheten identifierar. Att rådet också får i uppdrag att föra en

dialog med de olika företrädarna för elever är positivt för att säkerställa barnperspektivet i innehållet.

Förslaget att hela programmet ska vara föränderligt under tid och anpassas ser förvaltningen som positivt så att skolprofessionen följer aktuell skolforskning och övriga samhällsstrukturer.

Förslaget att införa ett nationellt meriteringssystem ställer sig förvaltningen positiv till då det möjliggör för förskollärare att göra karriär och få ett erkännande att de är skickliga förskollärare. Förvaltningen ser vidare att ansvarig myndighet för meriteringen utreder utmaningen i att meriterade medarbetare, under till exempel ett längre tjänsteuppehåll, inte längre når de kvalifikationer som krävs för att nå meritering. Det finns erfarenheter från lärarlönelyftet som visar att inte alla medarbetare upprätthåller den nivå som låg till beslut för att erhålla ersättningen och att det inte enbart är kopplat till arbetsgivarens ansvar att använda kompetensen till särskilt meriterade uppdrag.

Förvaltningen ser viss problematik med att kvalificeringen till att erhålla meriteringsnivån meriterad bygger på att åtta års erfarenhet av undervisning i skolväsendet eller fyra års erfarenhet av undervisning i skolor med särskilt svåra förutsättningar. En sådan konstruktion riskerar att försvåra rekryteringen av nyutexaminerade förskollärare till förskolor som inte har klassificerats med särskilt svåra förutsättningar då detta är en långsammare väg mot meritering för den enskilde förskolläraren. Den myndighet som ska klassificera förskolor med särskilt svåra förutsättningar behöver också en framförhållning i den klassificeringen så att den enskilde förskolläraren inte väljer att undervisa vid en förskola som sedan förlorar sin klassificering.

Utredningens koppling av meriteringsnivåerna till karriärstegsreformen förutsätter att även förskolan innefattas i karriärstegsreformen, ett förslag som lämnas i SOU 2020:67. Om förslaget att inrätta förste förskollärare till de enbart förskolor i socioekonomiskt svaga områden kan detta också komma att påverka möjligheten negativt för socioekonomiskt starka områden att kunna rekrytera meriterade förskollärare. Detta då möjligheten att utse förste förstelärare enligt förslaget i utredningen enbart ska koncentreras till förskolor med extra svåra utmaningar.

Förslaget om kollegiala observationer som en del av meriteringsförfarandet är förvaltningen som helhet positiv till men kan samtidigt vara problematiskt utifrån ett barnperspektiv. Om

förslaget innebär att det är förskollärare som ska observera andra förskollärare finns det en risk att närvaron med barnen blir mindre och att därmed undervisningens kvalitet försämras. Samtidigt är kollegiala observationer en viktig del i att utveckla arbetssätt och professionen och så länge det inte blir för frekvent kan det vara en möjlig väg att gå alternativt att det blir andra befattningar inom förskolan som gör denna bedömning.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör

Susanne Karlsdotter
Avdelningschef förskola

Bilagor

1. Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2021-09-08
Susanne Karlsdotter, Avdelningschef	2021-09-08